

חלומות גדולים הם לא בשביל נשים?

שש שחקניות כדורסל. מחציתן הצליחו להתקדם, לפתח קריירה ולהפוך למקצועיות, למרות התנאים המגבילים בספורט, והאחרות שהחליטו להשאיר את החלום מאחור בגללם.

הילה קניסטר, יו"ר ליגת העל לכדורסל נשים, כתבה במכתבה למשרד האוצר כי תחום זה סופג שנה אחר שנה קיצוצים בתקציב, זאת לעומת ליגות הגברים שבשנתיים האחרונות זוכות לתוספות תקציב של עשרות מיליוני שקלים. האם הגיוני כי בשנת 2021 עוד תתקיים אפליה מגדרית בצורה בוטה שכזו?

פער עצום זה מתבטא בכך ששחקניות כדורסל לא מרגישות ביטחון תעסוקתי. נופר שלום, שחקנית בליגת העל בבנות הרצליה, ציינה כי "לאורך 15 השנים שלי בליגת העל, תמיד דאגתי לעבוד תוך כדי. אם אני משווה את עצמי לשחקן כדורסל, אנחנו לא מרוויחות אפילו חמישית מהמשכורת שלו. הריכוז שלי לא יכול להיות בכדורסל בלבד, בשביל להתקיים מבחינה כלכלית אני חייבת לעבוד בעבודה נוספת". תשובה זו חזרה בצורה דומה אצל חברתה לקבוצה הדר חדד, אשר פתחה לאחרונה סטודיו לאימונים אישיים, ומירדן דהן, שחקנית בקבוצת מכבי בנות אשדוד, בעלת חברה השולחת שחקניות לאוניברסיטאות בחו"ל ועוסקת במקביל בתחום התזונה.

שלושתן העניקו מבט מעמיק יותר לפערים המגדריים בין כדורסל נשים לגברים. מסתבר כי האפליה אינה רק בפערי השכר הגבוהים, אלא קיימים פערים גם באורך העונה, באימונים, טיסות למשחקים בחו"ל ועכשיו בתקופת הקורונה, על הזכות להתאמן. מעבר לעובדה שדהן הינה שחקנית בליגת העל, היא גם אחת משלושת השחקניות היושבות בארגון השחקנים. כאשר נשאלה האם קיימת תמיכה מהמדינה ענתה, "התמיכה היא מינימלית. לגברים אין את הדאגה שיש לנשים. מעבר לפערי שכר עצומים, במהלך הסגרים לא נתנו לנשים בליגה הלאומית להמשיך להתאמן ואפילו לא סיפקו הסבר להחלטה ההזויה הזו. דחפנו לכך שזה יבוטל כי זו פשוט אפליה מגדרית גלויה".

דוגמא נוספת לפערים בין קבוצות הנשים לגברים שעלתה מכל השחקניות, הינה מקרה שקרה בחודש נובמבר האחרון. נבחרת ישראל טסה למשחק ביוון מול נבחרת מונטנגרו. על מנת להגיע ליוון, הן נאלצו לעבור שתי טיסות והמתנה של 5 שעות ביניהן. לעומתן, הגברים טסו למשחק בפורטוגל שבוע לאחר מכן,

בטיסה פרטית. אפליה נוספת התגלתה בשידור משחק היורוקאפ של אליצור רמלה. המשחק שודר בערוץ הספורט דרך קישור מאתר יוטיוב, ללא צלמים לתיעוד המשחק, וכשהשידור נקטע הופיע על הצג ערוץ היוטיוב. הדוגמאות אינן נגמרות ורבות מדי מלהכיל. השחקניות לא מצפות לשוויון מלא, הרי ששחקנים גברים מכניסים יותר כסף ובעלי ספונסרים רבים יותר. הציפיה היא להוגנות וקידום צמצום הפער. לדוגמא, דהן ציינה שבמסגרת תפקידה בארגון השחקנים, יש ניסיון להארכת עונת הנשים שתהיה זהה לזו של הגברים, מה שיאפשר להן מסגרת אימונים ארוכה יותר ובשאיפה גם משכורות גבוהות יותר.

חויית האפליה אצל השחקניות פעם אחר פעם, מעלה את השאלה האם זה באמת שווה את זה. שלוש השחקניות מצאו עצמן שואלות את השאלה הזו מספר פעמים במהלך הקריירה שלהן, האם ההקרבה והיותורים שהכדורסל מצריך מהן שווה את חוסר היציבות הכלכלית ואת חוסר התמיכה מהמדינה ומהחברה? חדד ציינה "כשוויתרתי על ההזדמנות לשחק כדורסל בקולג' בחו"ל, אבא שלי אמר לי שאם אני מוותרת על ההזדמנות הזו, כדאי שאשקול בכובד ראש את העתיד שלי בענף בישראל, כי הוא לא יהיה מזהיר". דהן מסכימה, "לצערי, אם לא יהיה פה שינוי בתנאים בשנתיים הקרובות, אנחנו נאבד שחקניות טובות מאוד ואני בספק אם הרמה תישאר גבוהה".

למרות זאת, שלוש הן נשארו במקצוע ואף הגיעו למקומות רחוקים ומכובדים. עם כל הקושי והתסכול שהגיע יחד עם הענף, התשוקה שלהן למשחק והאהבה הגדולה לכדורסל, הן הדוחפות אותן להמשיך להשקיע ולהתמיד. הן ציינו באופן גורף כי "בסופו של דבר, זה מה שהיינו רוצות שיבינו, שכדורסל הוא ספורט לא רק לכיף, לא רק מקצוע, כדורסל בשבילנו זה לנפש, זה ממלא אותנו".

אך לעומתן, התסכול של שחקניות העבר מהתנאים הלא משתפרים, הוא שהכריע את ההחלטה לעזוב את ענף הכדורסל. זואי רייכמן, שחקנית שפרשה השנה מהליגה הלאומית, ציינה כי "הרע עולה על הטוב. כל פעם הייתי מתחילה עונה ומתחרטת. הכל מרגיש פוליטי, שאני צריכה להילחם על הכל הרבה יותר מגבר בליגה הלאומית". אלונה גולובצ'ק, שחקנית עבר נוספת, הוסיפה, "בזמני, הרגשתי שלא היתה מסגרת טובה מספיק לנשים, התמקדו יותר בפיתוח קבוצות הגברים ואנחנו נדחקנו הצידה". רותם בלום היתה שחקנית כדורסל שמסלולה יועד לרמות הגבוהות ביותר וקיבלה זימונים לקדטים של נבחרת ישראל.

כשנשאלה על הפרישה אמרה, "שאלתי את עצמי האם זה מספיק בשבילי למרות החסרונות. הרגשתי שאני צריכה לקטוע את זה לפני שאני נכנסת עמוק לתוך תחום הכדורסל".

מסתבר שהתנאים בכדורסל אינם הגורם היחיד המשפיע על החלטת שחקניות העבר לפרוש, ישנה גם התפיסה החברתית. בלום הדגישה את התחושות שליוו אותה, "זה נושא מאוד כואב בכל הקשור לספורט נשים. לצערי גברים מכתיבים את הנורמה, מרגיש שהחברה מסתכלת עליי בצורה לא נשית. אישה משחקת כדורסל לא נחשב לנורמה". הופתעתי לגלות שהשחקניות בליגת העל חוו הרגשה דומה, "עם כל הקשיים המתלווים למקצוע, הביקורות הקשות והתקופות הלא טובות, לפעמים פשוט בא לך לוותר ולהיות כמו כולם".

שינוי משמעותי בספורט חייב לקרות, ובמהרה. לא רק למען השוויון המגדרי שראוי שיהיה בשנת 2021, אלא בשביל דור העתיד, ילדות שרוצות לקחת את החלום לקצה. שלום העלתה בפניי תהייה מעניינת, "את לא חלק מהתחום ואת מזדעזעת מהפערים. איך לדעתך מרגישה ילדה או נערה שמסתכלת עלינו ורוצה להפוך לשחקנית מקצועית ולפתח קריירה? בעיניי, הפערים הללו פשוט הורסים את דור העתיד של שחקניות צעירות".

יחד עם כל התחושות הקשות של השחקניות שהתראיינו לכתבה, חשוב בכל זאת לסיים עם אמירה אופטימית. למרות האפליה המגדרית שממשיכה להתקיים, ללא אופק להסתיים בקרוב, הכדורסל העניק לכל הנשים הללו ערכים חשובים לחיים, ביטחון עצמי, משמעת, יכולת התמודדות עם מצבי לחץ, הכלה והתמודדות עם הפסדים וכולן הסכימו שהן התחזקו רבות בזכות המקצוע. בסופו של דבר, כולן זוכרות את הטוב שנשאר ותמיד יהיו עם אהבה גדולה לכדורסל. התקווה היא שספורט זה ימשיך לצמוח ויוכל להעניק את הערכים החשובים הללו לילדות ונערות צעירות הצופות מהספסל ומתחילות לרקום את החלום שלהן.